

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

રામ ભુઆલ

વિરુદ્ધ

અંબિકા સિંહ

સપ્ટેમ્બર ૨૯, ૨૦૦૫

[આર. સી. લાહોટી, મુખ્ય ન્યાયાધીશ, જી. પી. માથુર અને પી. કે.

બાલાસુબ્રમણ્યન, ન્યાયમૂર્તિઓ]

ચૂંટણી કાયદાઓ:

લોક પ્રતિનિધિત્વ અધિનિયમ, ૧૯૫૧:

કલમ ૩૩ (જ) અને ૩૬ (જ)–નામાંકન પત્ર–ચૂંટણી અરજીનો અસ્વીકાર–
 પરત ફરેલા ઉમેદવારની ચૂંટણીને હારેલા ઉમેદવાર દ્વારા એ અરજી પર
 પડકારવામાં આવી હતી કે રિટર્નિંગ અધિકારીએ નામાંકનની તપાસ કરતી વખતે
 અપક્ષ ઉમેદવારનું નામાંકન ખોટી રીતે નકારી કાઢ્યું હતું–ઓછામાં ઓછા દસ
 લાયક વ્યક્તિઓ દ્વારા અપક્ષ ઉમેદવારનો પ્રસ્તાવ મૂકવો પડ્યો હતો–જ્યારે
 લાયક વ્યક્તિઓની વિગતો રજૂ કરવામાં આવી હતી, ત્યારે નવમા પ્રસ્તાવકને
 મતદાર યાદીમાં સીરીયલ નંબર ૩૯૨ તરીકે દર્શાવવામાં આવ્યો હતો–રિટર્નિંગ
 ઓફિસરને જાણવા મળ્યું કે મતદાર યાદીમાં સીરીયલ નંબર ૩૯૨ નવમા
 પ્રસ્તાવકે નકારી કાઢ્યો હતો ઉમેદવાર–નવમા પ્રસ્તાવકનું નામ મતદાર યાદીના
 એ જ પૃષ્ઠ પર સીરીયલ નંબર ૩૫૨ પર હતું જે સીરીયલ નંબર ૩૯૨ હતું–અપક્ષ
 ઉમેદવારએ રિટર્નિંગ ઓફિસરને ધ્યાન દોર્યું કે બતાવેલ સીરીયલ નંબર માત્ર એક
 ભૂલ હતી જેની અવગણના કરવામાં આવી હતી–ઉચ્ચ અદાલતે પરત ફરેલા
 ઉમેદવારની ચૂંટણીને કલમ ૧૦૦ (૧) (સી) હેઠળ રદબાતલ જાહેર કરી
 હતી.કલમ ૩૬ (જ) હેઠળ રિટર્નિંગ ઓફિસર કોઈ પણ ખામીના આધારે
 કોઈપણ નામાંકન પત્રને નકારી શકશે નહીં જે નોંધપાત્ર પાત્રની નથી–ખામી
 માત્ર સીરીયલ નંબરમાં એક ભૂલ છે અને નવમો પ્રસ્તાવક વાસ્તવમાં મતદાર
 યાદીના એક જ પૃષ્ઠ પર સીરીયલ નંબર ૩૫૨ પર હતો તે એક નાની ખામી છે
 જેને સુધારી શકાતી હતી અથવા તેની અવગણના પણ કરી શકાતી હતી–

નામાંકન પત્ર તે આધાર પર નકારી શકાયું ન હોત-હાઈકોર્ટના ચુકાદાએ સમર્થન આપ્યું હતું.

રાજ્ય વિધાનસભામાં અપીલકર્તાની ચૂંટણીને પ્રતિવાદી, હારેલા ઉમેદવાર દ્વારા લોક પ્રતિનિધિત્વ અધિનિયમ, ૧૯૫૧ની કલમ ૧૦૦ (૧) (સી) હેઠળ પડકારવામાં આવી હતી.અરજી એવી હતી કે ચૂંટણી અધિકારીએ નામાંકનની તપાસ કરતી વખતે અપક્ષ ઉમેદવારનું નામાંકન ખોટી રીતે નકારી કાઢ્યું હતું.

અપક્ષ ઉમેદવારની દરખાસ્ત ઓછામાં ઓછી દસ લાયકાત ધરાવતી વ્યક્તિઓ દ્વારા કરવાની હતી.પાત્ર વ્યક્તિઓની વિગતો રજૂ કરતી વખતે, નવમા પ્રસ્તાવકને મતદાર ચાદીમાં સીરીયલ નંબર ૩૯૨ તરીકે દર્શાવવામાં આવ્યો હતો.મતદાર ચાદીમાં સીરીયલ નંબર ૩૯૨ નવમો પ્રસ્તાવક ન હોવાનું જાણ થતાં રિટર્નિંગ અધિકારીએ અપીલકર્તાનું નામાંકન તરત જ નકારી કાઢ્યું હતું.નવમા પ્રસ્તાવકનું નામ મતદાર ચાદીના એ જ પાનાના સીરીયલ નંબર ૩૫૨ પર સીરીયલ નંબર ૩૯૨ તરીકે હતું.અપક્ષ ઉમેદવારએ ધ્યાન દોર્યું હતું કે કાયદાની કલમ ૩૩ (૪) અને ૩૬ (૪) ની દ્રષ્ટિએ આ એક નાની ભૂલ હતી જેની અવગણના કરવામાં આવી હતી અને તેમનું નામાંકન સ્વીકારવામાં આવ્યું હતું.

ઉચ્ચ અદાલતે આ આધાર પર ચૂંટણી અરજીને મંજૂરી આપી હતી કે અપક્ષ ઉમેદવારની ઉમેદવારીનો અસ્વીકાર અયોગ્ય હતો અને અપીલકર્તાની ચૂંટણીને કાયદાની કલમ ૧૦૦ (૧) (સી) હેઠળ રદબાતલ જાહેર કરી હતી. એટલે અપીલ કરવામાં આવી છે.અરજી નામંજૂર કરતાં કોર્ટે

ઠરાવ્યુ : ૧. તે સ્પષ્ટ છે કે ચૂંટણી અધિકારી દ્વારા અપક્ષ ઉમેદવારની ઉમેદવારીનો અસ્વીકાર માત્ર એ આધાર પર કરવામાં આવ્યો હતો કે મતદાર યાદીના ભાગ ૯૧માં સીરીયલ નંબર ૩૯૨માં દસ પ્રસ્તાવકોમાંથી નવમા પ્રસ્તાવકને મતદાર તરીકે વર્ણવવામાં આવ્યો હતો.તે પણ સ્પષ્ટ છે અને તે વિવાદિત નથી, કે નવમા પ્રસ્તાવકનું નામ વાસ્તવમાં મતદાર યાદીમાં સામેલ છે, પરંતુ મતદાર યાદીના ભાગ ૯૧માં સીરીયલ નંબર ૩૫૨ તરીકે સામેલ છે.એ પણ સ્પષ્ટ છે કે ભાગ ૯૧ના સીરીયલ નંબર ૩૫૨ અને સીરીયલ નંબર ૩૯૨ બંને મતદાર યાદીના એક જ પૃષ્ઠ પર છપાયેલા છે.તેથી, નવમો પ્રસ્તાવક મતવિસ્તારનો મતદાર હતો તે જાણવા અથવા પોતાને સંતુષ્ટ કરવા માટે ચૂંટણી અધિકારી દ્વારા વિગતવાર તપાસની જરૂર નહોતી.અપક્ષ ઉમેદવારના નામાંકનને નકારી કાઢતાં ચૂંટણી અધિકારીએ આપેલા આદેશમાં એવું નથી કહેવામાં આવ્યું કે નવમા પ્રસ્તાવકનું નામ મતદાર યાદીમાં નહોતું.તે માત્ર એટલું જ કહે છે કે નામાંકનમાં મતદાર તરીકે નવમા પ્રસ્તાવકના સીરીયલ નંબર તરીકે દર્શાવવામાં

આવેલ સીરીયલ નંબર ૩૯૨ સાચો ન હોવાનું જણાયું હતું.[૬૯૯-ડી-ઈ-એફ]

૨. એવી ખાસ વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે અપક્ષ ઉમેદવારએ રિટર્નિંગ ઓફિસરને ધ્યાન દોર્યું હતું કે નવમા પ્રસ્તાવકની મતદાર યાદીમાં સીરીયલ નંબર બતાવવામાં ભૂલ હોવા છતાં, તે ખરેખર મતદાર હતો, જે સીરીયલ નંબર ૩૫૨ પર દર્શાવવામાં આવ્યો હતો અને તે બતાવવામાં આવ્યો હોવા છતાં, રિટર્નિંગ અધિકારીએ અપક્ષ ઉમેદવારનું નામાંકન નકારી કાઢ્યું હતું. અપીલકર્તાએ તેમના લેખિત નિવેદનમાં આ દલીલને નકારી નથી. અલબત્ત, જો કોઈ બિન-મુસાફરીના સિદ્ધાંતને લાગુ કરે છે, તો એવું કહી શકાય કે દલીલો પર, આ પાસા પર ચૂંટણી અરજદારનો કેસ સ્થાપિત થાય છે.[૬૯૯-જી-એચ; ૭૦૦-એ-બી]

સોમનાથ રથ વિરુદ્ધ બિઝ્મ કે. અરુખ, [૧૯૯૯] સપ.૨ એસસીઆર ૪૧૦, ઉદ્ધવ સિંહ વિરુદ્ધ માધવ રાવ સિંધિયા, એઆઈઆર (૧૯૭૬) એસસી ૭૪૪, ભગવતી પ્રસાદ વિરુદ્ધ શ્રી ચંદ્રમૌલ, [૧૯૬૬] ૨ એસસીઆર ૨૮૬, રામ સરૂપ ગુપ્તા વિરુદ્ધ બિશુન નારાયણ ઈન્ટર કોલેજ, [૧૯૮૭] ૨ એસસીસી ૫૫૫, બ્રિજ મોહન વિરુદ્ધ સત પાલ, [૧૯૮૫] ૨ એસસીસી ૬૫૨, લીલા કૃષ્ણ વિરુદ્ધ મણિ રામ ગોદારા, [૧૯૮૫] સપ.એસ. સી. સી. ૧૭, રફીક ખાન વિરુદ્ધ લક્ષ્મી નારાયણ શર્મા, [૧૯૯૭] ૨ એસ. સી. સી. ૨૨૮, ભોગેન્દ્ર ઝા

વિરુદ્ધ મનોજ કુમાર ઝા, [૧૯૯૭] ૨ એસ. સી. સી. ૨૩૬, નરેન્દ્ર સિંહ વિરુદ્ધ માલા રામ, [૧૯૯૯] ૮ એસ. સી. સી. ૧૯૮, રુદ્ર પ્રતાપ સિંહ વિરુદ્ધ જગદીશ મહારાજ, એ. આઈ. આર. (૧૯૫૬) ભાગ ૧૧૬ અને હીરા સિંહ પાલ વિરુદ્ધ મદન લાલ, એ. આઈ. આર. (૧૯૬૮) એસ. સી. ૧૧૭૯ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

મોહંમદ ઝહૂર અલી ખાન વિરુદ્ધ મુસુમત ઠાકુરાની રુતા કોઅર, ૧૧ મૂર્સ ઇન્ડિયન અપીલ્સ ૪૬૮ અને સેક્રેટરી ઓફ સ્ટેટ ફોર ઇન્ડિયા ઇન કાઉન્સિલ વિરુદ્ધ લક્ષ્મીબાઈ, ૫૦ ઇન્ડિયન અપીલ્સ ૪૯, ને લાગુ ન કરવા યોગ્ય ઠેરવવામાં આવ્યા હતા.

૩. લેખિત નિવેદનમાં યોગ્ય દલીલોની ગેરહાજરી હોવા છતાં, અપીલકર્તાએ અપક્ષ ઉમેદવાર અને ચૂંટણી અરજદારના દાવાને વિરોધાભાસી બનાવવા માટે ઓછામાં ઓછા ચૂંટણી અધિકારીની તપાસ કરવાનો કોઈ પ્રયાસ કર્યો ન હતો કે અપક્ષ ઉમેદવારએ અપક્ષ ઉમેદવારના નામાંકનની ચકાસણી સમયે ચૂંટણી અધિકારીને સંબંધિત તથ્યો તરફ ધ્યાન દોર્યું હતું. કેસના સંજોગોમાં અને અપીલકર્તાની બાજુએ યોગ્ય દલીલોની ગેરહાજરીમાં, તેણે ઓછામાં ઓછું સ્વતંત્ર ઉમેદવાર અને ચૂંટણી અરજદાર દ્વારા અપનાવવામાં આવેલી સ્થિતિનો વિરોધ કરવાના પ્રયાસમાં રિટર્નિંગ ઓફિસરની તપાસ કરવી જોઈતી હતી. આમ,

જો કોઈ વ્યક્તિ આ નિયમની અવગણના કરે કે "ક્યારેય રજૂ ન કરાયેલી અરજી પર કોઈ પુરાવાઓની તપાસ કરી શકાતી નથી", તો એવું કહેવું પડશે કે અપીલકર્તાના મૌખિક પુરાવામાં પણ ચૂંટણી અરજદાર દ્વારા રજૂ કરાયેલા કેસમાં કોઈ બચાવ કરવામાં આવ્યો ન હતો.[૭૦૦-જી-એચ; ૭૦૧-એ-બી]

૪.૧. લોક પ્રતિનિધિત્વ અધિનિયમ, ૧૯૫૧ની કલમ ૩૬ (૪) થી સ્પષ્ટ છે કે ચૂંટણી અધિકારી કોઈ પણ ખામીના આધારે કોઈપણ નામાંકન પત્રને નકારી કાઢશે નહીં જે નોંધપાત્ર સ્વરૂપનું નથી.[૭૦૧-જી]

બદત અને કંપની વિરુદ્ધ ઇસ્ટ ઇન્ડિયન ટ્રેડિંગ કંપની, [૧૯૬૪] ૪ એસસીઆર ૧૯ અને સુશીલ કુમાર વિરુદ્ધ રાકેશ કુમાર, [૨૦૦૩] ૮ એસસીસી ૬૭૩ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

૪.૨.તે કાયદાની કલમ ૩૩ (૪) ની જોગવાઈના સંદર્ભમાં છે કે અપક્ષ ઉમેદવારના પ્રતિવાદી દ્વારા રચાયેલ કેસ જેમાં ખામી તરફ રિટર્નિંગ અધિકારીનું ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું છે તે માત્ર સીરીયલ નંબરમાં એક ભૂલ છે અને નવમો પ્રસ્તાવક વાસ્તવમાં મતદાર યાદીના એક જ પૃષ્ઠ પર સીરીયલ નંબર ૩૫૨ પર હતો તે ખૂબ મહત્વ ધરાવે છે.તે એક નાની ખામી છે જેને ચૂંટણી અધિકારીએ નામાંકન સ્વીકારતી વખતે પણ સુધારવી જોઈતી હતી અને ચોક્કસપણે તે

કાયદાની કલમ ૩૬ (૪) ના પ્રકાશમાં તે આધાર પર નામાંકનને નકારી શક્યા ન હોત. અપીલકર્તા માટે એવો કોઈ કેસ નથી કે નવમો પ્રસ્તાવક મતદાર સૂચિના ભાગ ૯૧ માં સીરીયલ નંબર ૩૫૨ પર દર્શાવેલ મતદાર ન હતો.[૭૦૨-બી-સી-ડી]

સિવિલ અપીલીય હકુમત :સિવિલ અપીલ નંબર ૭૧૯૩/૨૦૦૪.

ઈ. પી. નંબર ૫/૨૦૦૨ માં અલ્હાબાદ હાઈકોર્ટના ૨૮/૧૦/૨૦૦૪ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

અપીલકર્તા માટે સુધીર ચંદ્ર, રાજીવ દત્તા, સુશ્રી આશા ગોપાલન નાયર અને અચિંત્ય ક્લિવેદી.

પ્રતિવાદી માટે એસ. ચંદ્ર શેખર.

કોર્ટનો ચુકાદો આમના દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો

પી. કે. બાલાસુબ્રમણ્યમ, ન્યાયમૂર્તિ. ૧. ૨૧/૦૨/૨૦૦૨ પર યોજાયેલી ઉત્તર પ્રદેશ વિધાનસભાની ચૂંટણીમાં, અહીં અપીલકર્તાને ૧૬૬,

કૌરિશમ વિધાનસભા મતવિસ્તાર (સામાન્ય) માંથી ચૂંટાયેલા જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા.અપીલકર્તાની ચૂંટણીને પ્રતિવાદી, પરાજિત ઉમેદવાર દ્વારા, લોક પ્રતિનિધિત્વ અધિનિયમ, ૧૯૫૧ની કલમ ૮૧ સાથે વાંચી શકાય તેવી કલમ ૮૦ હેઠળ અલ્લાબાદ હાઈકોર્ટમાં દાખલ કરવામાં આવેલી ચૂંટણી અરજી નંબર ૫/૨૦૦૨ દ્વારા પડકારવામાં આવી હતી. ચૂંટણીને પડકાર અધિનિયમની કલમ ૧૦૦ (૧) (સી) પર મૂકવામાં આવ્યો હતો. અરજી એવી હતી કે ચૂંટણી અધિકારીએ નામાંકનની તપાસ કરતી વખતે ફરિયાદી સાક્ષી-૨ તરીકે તપાસ કરાયેલા અપક્ષ ઉમેદવાર સીતા રામનું નામાંકન ખોટી રીતે નકારી કાઢ્યું હતું.અપીલકર્તાએ અન્ય ઉમેદવારના નામાંકનના અસ્વીકારના આધારે ચૂંટણી અરજી દાખલ કરવાના ચૂંટણી અરજદારના અધિકાર પર સવાલ ઉઠાવીને ચૂંટણી અરજીનો વિરોધ કર્યો હતો, જે તે અસ્વીકારને પડકારવા આગળ આવ્યો ન હતો.ઉચ્ચ અદાલત, સોમનાથ રથ વિરુદ્ધ બિઝ્મ કે. અરુખ અને અન્યો, [૧૯૯૯] માં આ અદાલતના નિર્ણયના આધારે.૨ એસ. સી. આર. ૪૧૦એ એવો મત વ્યક્ત કર્યો હતો કે કોઈ પણ ઉમેદવારના નામાંકનને ખોટી રીતે નકારી કાઢવાને હારેલા ઉમેદવાર દ્વારા ચૂંટણી અરજીમાં ચૂંટણીને પડકારવા માટેના આધાર તરીકે લઈ શકાય છે અને તેથી ચૂંટણી અરજી માન્ય છે.ત્યારબાદ તે વિચારવા માટે આગળ વધ્યું કે સીતા રામ, ફરિયાદી સાક્ષી-૨ નું નામાંકન પત્ર અયોગ્ય રીતે નકારી કાઢવામાં આવ્યું હતું કે કેમ.આ કેસમાં દલીલો અને પુરાવાઓ પર એવા નિષ્કર્ષ પર પહોંચ્યા કે સીતા રામનું નામાંકન રિટર્નિંગ

ઓફિસર દ્વારા એક્ઝિબિટ-એ-૨ આદેશ દ્વારા અયોગ્ય રીતે નકારી કાઢવામાં આવ્યું હતું, તેણે એવું માન્યું હતું કે અપીલકર્તાની ચૂંટણી કાયદાની કલમ ૧૦૦ (૧) (સી) ની દ્રષ્ટિએ રદબાતલ જાહેર કરવા માટે જવાબદાર છે. આમ ચૂંટણી અરજીને મંજૂરી આપવામાં આવી હતી અને અપીલકર્તાની ચૂંટણીને રદબાતલ જાહેર કરવામાં આવી હતી. વ્યથિત અનુભવતા અપીલકર્તાએ કાયદાની કલમ ૧૧૬-એ હેઠળ આ અપીલ દાખલ કરી છે.

૨. ફરિયાદી સાક્ષી-૨ સીતા રામ, અપક્ષ ઉમેદવાર હોવાથી, ઓછામાં ઓછા દસ (૧૦) લાયક વ્યક્તિઓ દ્વારા પ્રસ્તાવ મૂકવો પડ્યો હતો. પાત્ર વ્યક્તિઓની વિગતો રજૂ કરતી વખતે, નવમા પ્રસ્તાવક સંત લાલને મતદાર યાદીમાં ભાગ ૯૧માં સીરીયલ નંબર ૩૯૨ તરીકે દર્શાવવામાં આવ્યા હતા. મતદાર યાદીમાં સીરીયલ નંબર ૩૯૨ સંત લાલ ન હોવાનું જાણ થતાં ચૂંટણી અધિકારીએ તરત જ સીતા રામનું નામાંકન નામંજૂર કરી દીધું હતું. સીતા રામે આ બાબતે વધુ આંદોલન કર્યું ન હતું, જોકે તેમણે તેમના પુરાવામાં દાવો કર્યો હતો કે તેમણે રિટર્નિંગ ઓફિસરને લેખિતમાં ફરિયાદ આપી હતી, તે જ દિવસે, અને તે પ્રાપ્ત કરવામાં નિષ્ફળ રહેવા પર, તેને જિલ્લા કલેક્ટર પાસે લઈ ગયા હતા, જેમણે તેમને કહ્યું હતું કે તેમની ફરિયાદ ચૂંટણી પછી જોવામાં આવશે. પરંતુ સીતા રામ દ્વારા લેખિતમાં ફરિયાદ કરવામાં આવી હતી તે દર્શાવવા માટે કંઈપણ રજૂ કરવામાં આવ્યું ન હતું.

૩. ચૂંટણી અરજદારે દલીલ કરી હતી કે સીતા રામના નવમા પ્રસ્તાવક સંત લાલનું નામ મતદાર યાદીના એ જ પૃષ્ઠના સીરીયલ નંબર ૩૫૨ પર સીરીયલ નંબર ૩૯૨ તરીકે હતું અને જ્યારે સીતા રામનું નામાંકન તપાસ માટે લેવામાં આવ્યું હતું અને નામાંકનની ચકાસણી કરતી વખતે રિટર્નિંગ અધિકારીએ વલણ અપનાવ્યું હતું કે સીરીયલ નંબર ૩૯૨ પર સંત લાલ નામના કોઈ મતદાર નથી, ત્યારે સીતા રામે રિટર્નિંગ અધિકારીને ધ્યાન દોર્યું હતું કે બતાવેલ સીરીયલ નંબર માત્ર એક ભૂલ છે અને સંત લાલ તે મતદાર છે જેનું નામ સીરીયલ નંબર ૩૫૨ પર બતાવવામાં આવ્યું હતું જે તે જ પૃષ્ઠ પર હતું. મતદારોની યાદી; કે આ એક નાની ભૂલ હતી જેની અવગણના કરવામાં આવી હતી અને તેમનું નામાંકન સ્વીકારવામાં આવ્યું હતું. વધુમાં એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે રિટર્નિંગ અધિકારીએ કાયદાની કલમ ૩૬ અને ખાસ કરીને તેની પેટા-કલમ (૪) અને કાયદાની કલમ ૩૩ (૪) ની જોગવાઈનું પાલન કર્યા વિના નામાંકનને ખોટી રીતે નકારી કાઢ્યું હતું અને અસ્વીકાર સ્પષ્ટપણે કાયદામાં ખરાબ હતો. આપણે કહેવું જ જોઈએ કે આ રીતે રજૂ કરાયેલી હકીકતો કાયદાની કલમ ૮૩ (૧) ના અર્થમાં ભૌતિક વિગતો છે. આ સંબંધમાં ઉદ્ભવ સિંહ વિરુદ્ધ માધવ રાવ સિંધિયા, એ.આઈ.આર (૧૯૭૬) એસ.સી. ૭૪૪ નો ઉલ્લેખ કરી શકાય છે. પોતાના લેખિત નિવેદનમાં, પરત ફરેલા ઉમેદવાર અપીલકર્તાએ એ આરોપને નકારી કાઢ્યો ન હતો કે સીતા રામ નામાંકન પત્રોની ચકાસણી વખતે હાજર હતા અને

તેમણે રિટર્નિંગ ઓફિસરને તેમનું નામાંકન સ્વીકારવાની વિનંતી કરી હતી, કારણ કે નવમા પ્રસ્તાવક સંત લાલ મતદાર ચાદીમાં હતા અને સીરીયલ નંબર બતાવવામાં નાની કારકુની ભૂલને અવગણવામાં આવી હતી. લેખિત નિવેદનમાં બિન-મુસાફરીમાંથી બહાર આવેલી આ સ્થિતિને ધ્યાનમાં રાખીને, ચૂંટણી અરજીની સુનાવણી માટે સોંપવામાં આવેલા ન્યાયાધીશે આ કેસમાં પુરાવાની પ્રશંસા કરી હતી અને ચૂંટણી અરજદારના પુરાવાને ફરિયાદી સાક્ષી-૧ તરીકે સ્વીકાર્યો હતો અને સીતા રામના પુરાવાને ફરિયાદી સાક્ષી-૨ તરીકે તપાસવામાં આવ્યો હતો, પ્રતિવાદી સાક્ષી-૧ તરીકે અપીલકર્તાની આગેવાની હેઠળના પુરાવાના પ્રકાશમાં, એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે ચૂંટણી અરજદારે સાબિત કર્યું હતું કે જ્યારે રિટર્નિંગ અધિકારીએ સીતા રામનું નામાંકન પત્ર તપાસ માટે લીધું હતું, ત્યારે સીતા રામે ધ્યાન દોર્યું હતું કે મતદારોમાં સંત લાલનો સીરીયલ નંબર બતાવવા સિવાય કોઈ ખામી નહોતી. '૩૯૨ તરીકે સૂચિબદ્ધ કરો, જ્યારે તે ખરેખર સૂચિના સમાન પૃષ્ઠ પર ભાગ ૯૧ માં સીરીયલ નંબર ૩૫૨ હતો. કાયદાની કલમ ૩૩ (૪) અને ૩૬ (૪) ના સંદર્ભમાં ભૂલ માત્ર એક નાની ભૂલ અથવા ભૂલ હતી જેને સીતા રામ દ્વારા દૂર કરવાની મંજૂરી આપવી જોઈતી હતી અને તે પરિસ્થિતિમાં, એવું માનવું પડ્યું હતું કે ફરિયાદી સાક્ષી-૨ સીતા રામના નામાંકનનો અસ્વીકાર અયોગ્ય હતો અને કાયદાની કલમ ૧૦૦ (૧) (સી) ના પ્રકાશમાં, અપીલકર્તાની ચૂંટણીને રદબાતલ જાહેર કરવી પડી હતી. આમ, હાઈકોર્ટ દ્વારા ચૂંટણી અરજીને મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.

૪. અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે અપીલકર્તાને સુનાવણીમાં ચૂંટાયેલા જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા અને અપીલકર્તાને આપવામાં આવેલા લોકપ્રિય આદેશને ખલેલ પહોંચાડવામાં અદાલત ધીમી હોવી જોઈએ.તેમણે દલીલ કરી હતી કે ફરિયાદી સાક્ષી ૧ અને ૨ અને પ્રતિવાદી સાક્ષી-૧ના પુરાવાની હાઈકોર્ટ દ્વારા યોગ્ય રીતે પ્રશંસા કરવામાં આવી ન હતી.ચૂંટણી અરજદાર પર તેમના કેસને સ્થાપિત કરવાનો બોજ હતો કે ફરિયાદી સાક્ષી-૨ નું નામાંકન અયોગ્ય રીતે નકારી કાઢવામાં આવ્યું હતું અને ચૂંટણી અરજદાર દ્વારા તે પાસા પર તેમના કેસને સાબિત કરવા માટે કોઈ સ્વતંત્ર પુરાવા રજૂ કરવામાં આવ્યા ન હતા, તેમ છતાં સંબંધિત સમયે બીજાની હાજરીની ખાસ વિનંતી કરવામાં આવી હતી.જાણીતા વકીલે ધ્યાન દોર્યું હતું કે ફરિયાદી સાક્ષી-૨ સીતા રામે જોકે જણાવ્યું હતું કે તેમણે ચૂંટણી અધિકારીને મૌખિક રીતે ધ્યાન દોર્યું હતું કે તેમના નામાંકનમાં નવમા પ્રસ્તાવક સંત લાલનો સીરીયલ નંબર બતાવવામાં માત્ર એક નાની ભૂલ હતી, તેમણે પોતાનું નામાંકન પત્ર નામંજૂર થયા પછી તરત જ ચૂંટણી અધિકારીને લેખિત ફરિયાદની નકલ રજૂ કરી ન હતી અને તેને પ્રાપ્ત કરવાનો ઇનકાર કર્યો હતો.વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે સીતા રામના નામાંકનને અયોગ્ય રીતે નકારી કાઢવામાં આવ્યું છે કે કેમ અને રિટર્નિંગ ઓફિસર સમક્ષ બહાર પાડવામા આવેલી હકીકતો અને ઘટનાઓને વિવાદિત કરતા લેખિત નિવેદનમાં દલીલોની ગેરહાજરી એ અપીલકર્તાની

ચૂંટણીને અસ્વસ્થ કરવાનો આધાર નથી તે પ્રશ્ન પર પક્ષો આ મુદ્દામાં જોડાયા હતા.વિદ્વાન વકીલે ભગવતી પ્રસાદ વિરુદ્ધ શ્રી ચંદ્રમૌલ, [૧૯૬૬] ર એસસીઆર ૨૮૬, રામ સરૂપ ગુપ્તા (મૃત) વિરુદ્ધ કાનૂની પ્રતિનિધિઓ વિરુદ્ધ બિશુન નારાયણ ઇન્ટર કોલેજ અને અન્યો, [૧૯૮૭] ર એસસીસી ૫૫૫, બ્રિજ મોહન વિરુદ્ધ સત પાલ, [૧૯૮૫] ર એસસીસી ૬૫૨, લીલા કૃષ્ણ વિરુદ્ધ મણિ રામ ગોદારા અને અન્યો, [૧૯૮૫] સપ્લિમેન્ટમાં નિર્ણયો પર આધાર રાખ્યો હતો.એસસીસી૧૭૯, રફીક ખાન અને અન્ય વિરુદ્ધ લક્ષ્મી નારાયણ શર્મા, [૧૯૯૭] ર એસસીસી ૨૨૮ અને ભોગેન્દ્ર ઝા વિરુદ્ધ મનોજ કુમાર ઝા, [૧૯૯૭] ર એસસીસી ૨૩૬ તેમના દાવાના સમર્થનમાં.તેમણે નરેન્દ્ર સિંહ વિરુદ્ધ માલા રામ અને અન્ય, [૧૯૯૯] ૮ એસ. સી. સી. ૧૯૮ના નિર્ણયને અમારા ધ્યાન પર લાવ્યો હતો, જે દર્શાવે છે કે ચૂંટણીની સુનાવણીમાં પુરાવાની કેવી રીતે પ્રશંસા કરવી જોઈએ.તેમણે મોહંમદ ઝહૂર અલી ખાન વિરુદ્ધ મુસુમત ઠાકુરાની રુઝ્દા કોઅર અને અન્યો, ૧૧ મૂર્સ ઇન્ડિયન અપીલ્સ ૪૬૮ અને સેક્રેટરી ઓફ સ્ટેટ ફોર કાઉન્સિલ વિરુદ્ધ લક્ષ્મીબાઈ અને અન્યો, ૫૦ ઇન્ડિયન અપીલ્સ ૪૯, અને રુદ્ર પ્રતાપ સિંહ અને અન્યો વિરુદ્ધ જગદીશ મહારાજ અને અન્યો, એ.આઈ.આર (૧૯૫૬) ૫૮૧ ૧૧૬ માં પટણા હાઈકોર્ટના અવલોકનો પર પણ પાછા ફર્યા હતા. અપીલકર્તામાં ખામી હતી અને સંબંધિત આરોપોને નકારી કાઢવામાં આવ્યા ન હતા, અપીલકર્તાના માર્ગમાં ઊભા રહેવાની મંજૂરી આપવી જોઈએ નહીં એવી દલીલ કરવી જોઈએ કે તેની

ચૂંટણી ઉપલબ્ધ સામગ્રી પર અલગ રાખવી જોઈએ નહીં.આમ, તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે હાઈકોર્ટ દ્વારા કરવામાં આવેલો અભિગમ ખોટો છે અને ચૂંટણી અરજી રદબાતલ થવા પાત્ર છે.તેમણે પ્રાર્થના કરી કે અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવે.

૫. બીજી તરફ પ્રતિવાદીના વિદ્વાન વકીલે કાયદાની કલમ ૩૩ અને ૩૬ અને હીરા સિંહ પાલ વિરુદ્ધ મદન લાલ, એ. આઈ. આર. (૧૯૬૮) એસ. સી. ૧૧૭૯ના નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો હતો અને નિર્દેશ કર્યો હતો કે નકલી ઉમેદવારના નામાંકનને અયોગ્ય રીતે નકારી કાઢવાથી કાયદાની કલમ ૧૦૦ (૧) (સી) ની દ્રષ્ટિએ ચૂંટણીને દૂષિત કરવામાં આવી હતી. તેમણે અપીલકર્તા માટે વિદ્વાન વકીલ દ્વારા ઉદ્દેખિત નિર્ણયો પર પણ આધાર રાખ્યો હતો, જેથી તેઓ નિર્દેશ કરી શકે કે આ કેસમાં ઉપલબ્ધ દલીલો અને બનાવેલા સંજોગોના પ્રકાશમાં હાઈકોર્ટ દ્વારા પુરાવાની પ્રશંસા સંપૂર્ણપણે ન્યાયી હતી અને હાઈકોર્ટના નિર્ણયમાં દખલ કરવા માટે કોઈ આધાર બનાવવામાં આવ્યો ન હતો.

૬. તે સ્પષ્ટ છે કે ચૂંટણી અધિકારી દ્વારા ફરિયાદી સાક્ષી-૨ના નામાંકનનો અસ્વીકાર માત્ર એ આધાર પર કરવામાં આવ્યો હતો કે દસ પ્રસ્તાવકોમાંથી નવમા પ્રસ્તાવક સંત લાલને મતદાર યાદીના ભાગ ૯૧માં સીરીયલ નંબર ૩૯૨માં મતદાર તરીકે વર્ણવવામાં આવ્યા હતા.તે પણ સ્પષ્ટ છે અને તે વિવાદિત નથી, કે સંત લાલનું નામ વાસ્તવમાં મતદાર યાદીમાં સામેલ

છે, પરંતુ મતદાર યાદીના ભાગ ૯૧માં સીરીયલ નંબર ૩૫૨ તરીકે સામેલ છે.એ પછી સ્પષ્ટ છે કે ભાગ ૯૧ના સીરીયલ નંબર ૩૫૨ અને સીરીયલ નંબર ૩૯૨ બંને મતદાર યાદીના એક જ પૃષ્ઠ પર છપાયેલા છે.તેથી, પ્રસ્તાવક સંત લાલ તે મતવિસ્તારના મતદાર હતા તે જાણવા અથવા પોતાને સંતુષ્ટ કરવા માટે ચૂંટણી અધિકારી દ્વારા વિગતવાર તપાસની જરૂર નહોતી.ફરિયાદી સાક્ષી-૨ના નામાંકનને નકારી કાઢતાં રિટર્નિંગ ઓફિસર દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા એક્ઝિબિટ-એ-૨ આદેશમાં એવું નથી કહેવામાં આવ્યું કે સંત લાલનું નામ મતદાર યાદીમાં નહોતું.તેમાં માત્ર એટલું જ કહેવામાં આવ્યું છે કે નામાંકનમાં મતદાર તરીકે સંત લાલના સીરીયલ નંબર તરીકે દર્શાવવામાં આવેલ સીરીયલ નંબર ૩૯૨ સાચો ન હોવાનું જણાયું હતું.તેથી, એકમાત્ર વિવાદ, જેનો નિર્ણય લેવાનો બાકી હતો, તે એ હતો કે શું ફરિયાદી સાક્ષી-૨ સીતા રામે આ હકીકત રિટર્નિંગ ઓફિસરને દર્શાવી હતી કે કેમ જ્યારે રિટર્નિંગ અધિકારીએ તેમનું નામાંકન પત્ર તપાસ માટે લીધું હતું.

૭. દલીલોમાં, ચૂંટણી અરજદારે ફક્ત ૭ અને ૧૭માં ખૂબ જ સ્પષ્ટ રીતે દર્શાવ્યું હતું કે, તેમના મતે, નામાંકનની ચકાસણી સમયે રિટર્નિંગ ઓફિસર સમક્ષ શું થયું હતું.ખાસ કરીને એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે ફરિયાદી સાક્ષી-૨એ રિટર્નિંગ ઓફિસરને ધ્યાન દોર્યું હતું કે સંત લાલની મતદાર યાદીમાં સીરીયલ નંબર બતાવવામાં ભૂલ હોવા છતાં, તે ખરેખર મતદાર હતો, જે

સીરીયલ નંબર ૩૫૨ પર દર્શાવવામાં આવ્યો હતો અને તે બતાવવામાં આવ્યો હોવા છતાં, રિટર્નિંગ અધિકારીએ ફરિયાદી સાક્ષી-૨નું નામાંકન નકારી કાઢ્યું હતું.આ દલીલને અપીલકર્તા દ્વારા તેના લેખિત નિવેદનમાં ફક્ત ૭ નો જવાબ આપતી વખતે અથવા ફક્ત ૧૬ નો જવાબ આપતી વખતે નકારી કાઢવામાં આવી નથી.અલબત્ત, જો કોઈ બિન-મુસાફરીના સિદ્ધાંતને લાગુ કરે છે, તો એવું કહી શકાય કે દલીલો પર, આ પાસા પર ચૂંટણી અરજદારનો કેસ સ્થાપિત થાય છે.ચૂંટણી અરજદારે પોતાની તપાસ કરી અને એ હકીકત સાથે વાત કરી કે સીતા રામે તપાસના સમયે ધ્યાન દોર્યું હતું કે મતદાર યાદીમાં તેમના પ્રસ્તાવકોમાંના એક સંત લાલના સીરીયલ નંબરનું વર્ણન કરતી વખતે માત્ર એક કારકુની ભૂલ હતી અને નામાંકનમાં કોઈ નોંધપાત્ર ખામી નહોતી.જ્યાં સુધી આપણે જોઈ શક્યા છીએ, ત્યાં સુધી કોસ-એક્ઝામિનેશનમાં એવું કંઈપણ બહાર આવ્યું નથી જે આ પાસા પર ફરિયાદી સાક્ષી-૧ તરીકે ચૂંટણી અરજદારના પુરાવાની પ્રશંસા સાથે અમારી અસંમતિને યોગ્ય ઠેરવે.આપણે એમ કહી શકીએ કે સાક્ષીઓના પુરાવા આપણને બે વાર વાંચવામાં આવ્યા હતા.ફરિયાદી સાક્ષી-૧ના પુરાવાને ફરિયાદી સાક્ષી-૨ સીતા રામ દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવ્યું હતું, જેનું નામાંકન નામંજૂર કરવામાં આવ્યું હતું.સીતા રામે વર્ણવ્યું કે તેમના મતે તપાસના સમયે શું થયું હતું.કોસ-એક્ઝામિનેશનમાં, વાર્તાના તે ભાગને પડકાર પણ આપવામાં આવ્યો ન હતો.આ પડકાર માત્ર સીતા રામના દાવા વિશે હતો કે તેમણે કાર્યક્રમ પછી રિટર્નિંગ ઓફિસરને લેખિત ફરિયાદ આપવાનો પ્રયાસ કર્યો

હતો અને જ્યારે રિટર્નિંગ અધિકારીએ તેને સ્વીકારવાનો ઇનકાર કર્યો હતો, ત્યારે તેમણે પોતાના હસ્તાક્ષરમાં લખેલી તે ફરિયાદ જિલ્લા કલેક્ટર પાસે લઈ ગઈ હતી. પડકાર એ હતો કે શું તેની પાસે તે ફરિયાદ હતી અને જો એમ હોય તો તે કેમ રજૂ કરવામાં આવી ન હતી. સીતા રામની ઉલટતપાસણીમાં બહાર આવ્યું હતું કે સીતા રામ પાસે તે સમયે કથિત રીતે લખેલી ફરિયાદ નહોતી. જ્યારે પ્રતિવાદી સાક્ષી-૧ તરીકે તપાસ કરવામાં આવી ત્યારે મુખ્ય પરીક્ષામાં અપીલકર્તાએ એમ પણ કહ્યું ન હતું કે સીતા રામ તપાસ સમયે હાજર ન હતા. એ નોંધવું જોઈએ કે જ્યારે રિટર્નિંગ ઓફિસર દ્વારા સીતા રામનું નામાંકન તપાસ માટે લેવામાં આવ્યું હતું ત્યારે તેમણે એવી દલીલ કરી ન હતી કે સીતા રામ હાજર ન હતા. તેમણે સંત લાલ મતવિસ્તારમાં મતદાર ન હોવા અંગે પણ કશું કહ્યું ન હતું કે સીરીયલ નંબર ઉપર પર આવતું નામ પ્રસ્તાવક સંત લાલનું ન હતું તેવો કેસ પણ રજૂ કરવાનો પ્રયાસ કર્યો ન હતો. કોસ-એક્ઝામિનેશનમાં જ્યારે તેમના લેખિત નિવેદન અને આ સંબંધિત પાસાઓ પર કોઈ અરજીની ગેરહાજરીનો સામનો કરવામાં આવ્યો ત્યારે તેમણે એમ કહેવાનો પ્રયાસ કર્યો કે તેમણે લેખિત નિવેદન વાંચ્યા કે સમજ્યા વિના તેના પર હસ્તાક્ષર કર્યા હતા અને તેમને તેમના વકીલમાં સંપૂર્ણ વિશ્વાસ હતો અને તેમણે તેમના વકીલની સૂચના મુજબ તેના પર હસ્તાક્ષર કર્યા હતા. એ પણ નોંધવું જોઈએ કે આ પાસાઓ પર લેખિત નિવેદનમાં યોગ્ય દલીલોની ગેરહાજરી હોવા છતાં, અપીલકર્તાએ સીતા રામ અને ચૂંટણી અરજદારના દાવાને વિરોધાભાસી બનાવવા માટે ઓછામાં ઓછા રિટર્નિંગ

ઓફિસરની તપાસ કરવાનો કોઈ પ્રયાસ કર્યો ન હતો કે સીતા રામે સીતા રામના નામાંકનની તપાસ સમયે રિટર્નિંગ ઓફિસરને સંબંધિત તથ્યો તરફ ધ્યાન દોર્યું હતું. અમારા મનમાં કોઈ શંકા નથી કે કેસના સંજોગોમાં અને અપીલકર્તાની બાજુએ યોગ્ય દલીલોની ગેરહાજરીમાં, તેણે ઓછામાં ઓછું ફરિયાદી સાક્ષી-૨ સીતા રામ અને ચૂંટણી અરજદાર દ્વારા અપનાવવામાં આવેલી સ્થિતિનો વિરોધ કરવાના પ્રયાસમાં રિટર્નિંગ ઓફિસરની તપાસ કરવી જોઈતી હતી.આમ, જો આપણે આ નિયમની અવગણના કરીએ કે 'અરજી પર પુરાવાઓની કોઈ પણ રકમ ક્યારેય રજૂ કરી શકાતી નથી', તો પણ આપણે કહેવું પડશે કે અપીલકર્તાના મૌખિક પુરાવામાં પણ ચૂંટણી અરજદાર દ્વારા રજૂ કરાયેલા કેસમાં કોઈ બચાવ કરવામાં આવ્યો ન હતો.

૮. મોહંમદ જહૂર અલી ખાન વિરુદ્ધ મુસુમત ઠાકુરાની રુઢા કોઅર અને અન્યો, ૧૧ મૂર્સ ઇન્ડિયન અપીલ્સ ૪૬૮ અને સેક્રેટરી ઓફ સ્ટેટ ફોર ઇન્ડિયા ઇન કાઉન્સિલ વિરુદ્ધ લક્ષ્મીબાઈ અને અન્ય, ૫૦ ઇન્ડિયન અપીલ્સ ૪૮ માં વિદ્વાન વકીલ દ્વારા લેવામાં આવેલા નિર્ણયો કે આપણા દેશની મુફ્તિસલ અદાલતોમાં દલીલો ઢીલી રીતે તૈયાર કરવામાં આવે છે અને આવી દલીલોને હંમેશા ઉદાર રચના આપવામાં આવે છે, તે અપીલકર્તાને મદદ કરી શકતા નથી.અહીં કોઈ દલીલ ન કરવાનો કેસ છે.તે નિર્ણયોના સિદ્ધાંતો આ દેશની ચાર્ટર્ડ ઉચ્ચ અદાલતોમાંની એક અલ્હાબાદ ઉચ્ચ અદાલત જેવી ઉચ્ચ

અદાલતમાં ક્યાં સુધી લાગુ થઈ શકે છે અને તે પણ આઝાદીના ૫૦ વર્ષથી વધુ સમય પછી, આ કેસમાં જવાબ આપવાની જરૂર નથી.બદત એન્ડ કંપની વિરુદ્ધ ઈસ્ટ ઇન્ડિયા ટ્રેડિંગ કંપની, [૧૯૬૪] ૪ એસસીઆર ૧૯માં આ અદાલતે સિવિલ પ્રોસિજર કોડ, ૧૯૦૮ના આદેશ VIII નિયમો ૩ અને ૪નો ઉલ્લેખ કર્યા પછી એવું માન્યું હતું કે દલીલોની આ રચના બોમ્બે હાઈકોર્ટની મૂળ બાજુને લાગુ પડશે નહીં.પરંતુ કોઈપણ ચૂંટણી અરજીમાં, આ અદાલતના નિર્ણયો દ્વારા તે સારી રીતે નક્કી થાય છે કે દલીલો ખૂબ જ મહત્વપૂર્ણ છે અને હકીકતમાં, તેઓ લોક પ્રતિનિધિત્વ અધિનિયમ, ૧૯૫૧ હેઠળ ઉદ્ભવતા ચુકાદાઓમાં મોટો ભાગ ભજવે છે.સુશીલ કુમાર વિરુદ્ધ રાકેશ કુમાર, [૨૦૦૩] ૮ એસ. સી. સી. ૬૭૩ માં, આ અદાલતે જણાવ્યું હતું કે, "ચૂંટણી અરજીની દલીલોને પણ એ જ રીતે કડક રીતે સમજવી જોઈએ." તેથી, ચૂંટણી અરજીમાં સંબંધિત અને નિર્ણાયક આક્ષેપોને નકારી કાઢવામાં અપીલકર્તાની નિષ્ફળતાને ઝાંખી પાડવાનો અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલનો પ્રયાસ સફળ થઈ શકતો નથી.હકીકત એ છે કે નામાંકનની તપાસના સમયે રિટર્નિંગ ઓફિસર સમક્ષ શું થયું તે અંગેની દલીલો અપીલકર્તાની દલીલોમાં રદબાતલ રહે છે.ચૂંટણી અરજીમાં દલીલો ફરિયાદી સાક્ષી-૧ અને ૨ના મૌખિક પુરાવા દ્વારા પણ સમર્થિત છે, જે પ્રતિવાદી સાક્ષી-૧ તરીકે અપીલકર્તાના મૌખિક પુરાવાના પ્રકાશમાં છે, જેમાં ફરિયાદી સાક્ષી-૧ અને ૨ દ્વારા બોલવામાં આવેલી હકીકતોને નકારી કાઢવાનો પ્રયાસ પણ કરવામાં આવ્યો નથી.કાયદાની કલમ ૩૬ (૪) થી સ્પષ્ટ છે કે

રિટર્નિંગ ઓફિસર કોઈ પણ ખામીના આધારે કોઈપણ નામાંકન પત્રને નકારી કાઢશે નહીં જે નોંધપાત્ર સ્વરૂપનું નથી.કાયદાની કલમ ૩૩ (જ) માં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે નામાંકન પત્ર રજૂ કરવા પર રિટર્નિંગ અધિકારીએ પોતાને સંતોષ આપવો પડશે કે ઉમેદવાર અને તેના પ્રસ્તાવકના નામ અને મતદાર યાદી નંબર નામાંકન પત્રમાં દાખલ કરેલા નામ અને મતદાર યાદીમાં દાખલ કરેલા નામ સમાન છે.તેના પરંતુકમાં સ્પષ્ટપણે જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે ઉમેદવાર અથવા તેના પ્રસ્તાવક અથવા અન્ય કોઈ વ્યક્તિના નામ અંગે અથવા મતદાર યાદીમાં અથવા નામાંકન પત્રમાં ઉલ્લેખિત કોઈપણ સ્થળ અંગે કોઈ ખોટું નામ અથવા અચોક્કસ વર્ણન અથવા કારકુની, તકનીકી અથવા છાપવાની ભૂલ અને મતદાર યાદી અથવા નામાંકન પત્રમાં આવી કોઈ વ્યક્તિની મતદાર યાદીની સંખ્યાના સંદર્ભમાં કોઈ કારકુની, તકનીકી અથવા છાપવાની ભૂલ, તે વ્યક્તિ અથવા સ્થળના સંદર્ભમાં મતદાર યાદી અથવા નામાંકન પત્રની સંપૂર્ણ કામગીરીને અસર કરશે નહીં અને વર્ણનના સંદર્ભમાં નામાંકન પત્રમાં કોઈ ભૂલ થઈ હોય તેવા કિસ્સામાં, તે નિર્દેશ આપશે. કે તે જ સુધારવામાં આવે અને તે આવી ભૂલોને પણ અવગણી શકે.તે કલમ ૩૩ (જ) ની જોગવાઈના સંદર્ભમાં છે કે, અપીલકર્તા દ્વારા સીતા રામ દ્વારા રચવામાં આવેલ કેસ, જેમાં ચૂંટણી અધિકારીનું ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું હતું કે ખામી માત્ર સીરીયલ નંબરમાં એક ભૂલ છે અને નવમા પ્રસ્તાવક સંત લાલ વાસ્તવમાં મતદાર યાદીના એક જ પૃષ્ઠ પર સીરીયલ નંબર ૩૫૨ પર હતા, તે ખૂબ જ મહત્વ ધરાવે છે.તે એક નાની ખામી છે

જેને ચૂંટણી અધિકારીએ નામાંકન સ્વીકારતી વખતે પણ સુધારવી જોઈતી હતી અને ચોક્કસપણે તે કાયદાની કલમ ૩૬ (૪) ના પ્રકાશમાં તે આધાર પર નામાંકનને નકારી શક્યા ન હોત. પુનરાવર્તનના જોખમ પર, આપણે ઉલ્લેખ કરી શકીએ છીએ કે અપીલકર્તા માટે એવો કોઈ કેસ નથી કે સંત લાલ મતદાર યાદીના ભાગ ૯૧ માં સીરીયલ નંબર ૩૫૨ પર દર્શાવવામાં આવેલા મતદાર ન હતા.

૯. અમારા મતે, ઉચ્ચ અદાલતે યોગ્ય રીતે નિર્ણય લેવાના પ્રશ્નનો સંપર્ક કર્યો છે અને તેણે દલીલો અને પુરાવાની યોગ્ય રીતે પ્રશંસા કરી છે. હાઈકોર્ટ દ્વારા કરવામાં આવેલા અભિગમમાં અથવા દલીલો અને કેસમાં પુરાવાની પ્રશંસા કરવામાં કોઈ ખામી જોવા મળી ન હતી. ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા નોંધાયેલ હકીકતનું તારણ એ એકમાત્ર તારણ છે કે કાયદામાં પ્રશિક્ષિત અદાલત કેસના સંજોગોમાં આવી શકી હોત. તેથી, લોક પ્રતિનિધિત્વ અધિનિયમ, ૧૯૫૧ની કલમ ૧૧૬ – એ હેઠળ અમારા વ્યાપક અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરતી વખતે પણ, અમને હાઈકોર્ટના નિર્ણયમાં દખલ કરવાનો કોઈ આધાર મળતો નથી. તેથી અમે અપીલકર્તાની ચૂંટણીને રદબાતલ જાહેર કરતા હાઈકોર્ટના નિર્ણયની પુષ્ટિ કરીએ છીએ. પરિણામે, અમે આ અપીલને ખર્ચ સાથે નકારી કાઢીએ છીએ.

અપીલ બરતરફ.

વી. એસ.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.